

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL:

SOPRON.

Várkerület 72. Tel. 177.

LEVELCIM:
SOPRON I.
Postafiók 92.

FELSŐDUNÁNTULI HÉTFŐ

POLITIKAI, TARSADALMI ES SPORT-HÉTILAP

Előfizetési árak:

NÉMETORSZÁGBAN

Egész évre RM 12.—

Fél évre . . . 6.—

Negyed évre . . . 3.—

A román népfront-kormány hadiállapotban levőnek tekinti magát Németországgal

Szünetel a posta-, táviró- és telefonforgalom Romániával — Berlin nyugodtan figyeli az eseményeket — Páris nyugati szélén elkecsereedett harcok folynak

A romániai eseményekről még nem lehet pontos képet alkotni. Berlini jelentés szerint új nemzeti román kormány alakult, amely felszólította a románokat, hogy ne engedelmességedjenek a Mihály király által kinevezett kormánynak, hanem folytassák a harcot német szövetségesük oldalán. Ugy látzik, hogy a román hadsereg egy részére a küzdelemben nem lehet számítani. Az így előállott helyzet következményeinek elhárítására

német részről megtették a szükséges intézkedéseket.

A bukaresti rádió sem közölt napközben új híreket, hanem csak indulókat és cigányzenét közvetített.

A délerdélyi határőrszőről érkezett jelentés szerint a magyar határ mentén nyugalom van.

A m. kir. postavezérigazgatóság közli, hogy Romániával a posta-, táviró- és távbeszélőforgalom további intézkedésig szünetel. (MTI)

angolszások. A Touckon átkelt ellenséggel heves harcok folynak. La Rochet visszafoglalták a német csapatok. Egy lapzártakor érkezett jelentés szerint Párisnál most a

helyzet a következő: Egyes ellenséges páncélosok eljutottak a francia főváros széléig. Itt velük és a francia terroristákkal elkecsereedett küzdelem folyik. (MTI)

Véres utcai harcok Páris nyugati szélén

Berlinből jelentik: Az ellenséges angolszász erők Páristól északnyugatra, nyugat és dél felől nagy erőkkel követték a tervszerűen visszahúzó német erőket, amelyek az alsó Szajna-felé szakadnak el. Az ellenség páncélos kötelékei-

vel a város nyugati széléig hatolt előre. Itt véres utcai harcok fejlődtek ki és vannak folyamatban. Az ellenségnek a Szajnán megkísérelt újabb átkelési kísérleteit is megghiúsítottuk. (MTI)

A Wilhelmstrasse a romániai eseményekről

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A brassói rádió hullámhosszán a Mihály király által kinevezett román kormány újabb kiáltványban jelentette be, hogy közölte a romániai német katonai körökkel valamint követtel, miszerint szándékában áll a német kapcsolatok felszámolása. A kiáltvány azt állítja, hogy a német erők indok nélkül megtámadták Bukarestet, valamint több más román helységet. Románia, — fejlődik be a kiáltvány, — hadiállapotban levőnek tekinti magát Németországgal.

Berlin: A Wilhelmstrassen kijelentették, hogy ki kell várni a romániai események kialakulását. Berlin szerint nem az árulás kitervezőinek elgondolásai szerint alakult a helyzet. A német lapok szerint a Mihály által kinevezett kormány a szokásos népfront kormány. A józan és öntudatos román körök tisztában vannak az árulás nemzeti veszélyével és tudják, hogy az ellenség sötét terveit csak Németország oldalán huzhatják keresztül. (MTI)

A román kötelékek egyes részei megszüntették az ellenállást

A Német Távirati Iroda jelenti: Miután a román kötelékek egyes részei Mihály király és kőrenek áruló magatartása követke-

zében megszüntették az ellenállást a bolsevistákkal szemben, a német csapatok a Pruthnál és a Szerethnél visszavonultak. (MTI)

Sikerés német elhárítások a keleti fronton

A Német Távirati Iroda jelenti: A keleti arcvonal déli szakaszán a Pruth kétoldalán és a Szereth középső folyásánál a német erők tovább küzdötték magukat visszafelé. Baranov körzetében német gyalogosok és páncélosok megghiúsították a bolsevisták nagyerejű, északi irányba történő áttörési kísérletét. Riga és Mitau vidékén

folytattuk a terep megtisztítását a szétvert bolsevista erőktől. A Dünától északra újabb területeket foglaltak el a német erők, a Dorpat elleni ellenséges támadást pedig heves küzdelemben megghiúsítottuk. A német harci repülőkötelékek mélytámadásai súlyos veszteségeket okoztak a bolsevistáknak. (MTI)

Göbbels további szigorú intézkedései

Berlinből jelentik: dr. Göbbels birodalmi miniszter, a totális harcbevetés ügyét intéző teljhatalmu birodalmi megbízott közölte, hogy a jövőben csupán a haretéren küzdő katonaság és az otthon dolgozók kikapcsolódását szolgáló filmek és rádióadások lesznek és ezek csak kulturális

értékeket közvetítenek a legminimálisabb közreműködéssel. Minden színház, varieté, kabaré, cirkusz, zenekar, tárlat, szórakoztató szépirodalom, továbbá színi-, festő-, háztartási-, kereskedelmi-, ének és tánciskola megszűnik a háború tartamára Németországban. (MTI)

A francia főváros helyzete

Berlinből jelentik: Páris egyes városnegyedeiben a terroristák megkísérelték a hatalmat magukhoz ragadni. A városnegyedek nagy kárt szenvedtek. Egy újabb jelentés szerint Páris utcáin véres

harcok dultak. Főleg a kommunista elemek akcióirol van szó, más titkos francia alakulatok viszont a bolsevisták ellen kezdtek elkecsereedett harcokat. Lisieux súlypontnál tovább támadtak az

Támadások Észak- és Közép-Németország, a Szudéta-föld és cseh területek ellen

Berlinből jelentik: Csütörtökön a Német Birodalom területét támadó angolszász bombázó kötelékek különösen nagy veszteségeket szenvedtek. Az ellenséges gépek nyugatról és délről egyszerre törték be a Birodalom légterébe és ezzel a módszerrel szét akarták forgácsolni a német légvédelmet,

ami azonban nem sikerült. A légvédelem szétszórta a kötelékeket és 48 ellenséges gépet, közöttük legalább 43 négymotoros bombázót lőtt le, ami 500 főnyi repülőszemélyzet elvesztésének felel meg. Az angolszász kötelékek Észak- és Közép-Németországot, a Szudéta-földöt és egyes cseh területeket bombáztak. (MTI)

Érdekes apróságok

A „Daily Express“ augusztus 8-i számában St. Malo védőjét különösen fanatikus harcosként jellemzi s megállapítja, hogy ez a parancsnok utasítást adott katonáinak az erőd végső s az utolsó emberig menő védelmére. Fanatikus gyűlöli a szövetségeseket, mióta rokonai egy Berlin elleni terrortámadás alkalmával életüket vesztették. Ezért bosszút fogadott a szövetségesek ellen s ennek jeléül kardját átadta egy asszonynak, ki még az erőd bekerítése előtt elhagyta azt. Kard nélkül nem adhatja meg magát, — mondta a parancsnok. A védelem számára kedvező az erőd előtt fekvő aknamező s az erőd sziklaalapzata. Az amerikai parancsnokok elhatározták, hogy nem lesznek tekintettel St. Malo történelmi épületeire s a leg súlyosabb tűzérési tüzet rendelték el az erőd s a város ellen. A németek vadul visszatüzelnek s megállapítható, hogy el vannak szánva vezérüknek életük végéig híven szolgálni. A parancsnok egy tisztviselőjének, ki az erődöt még elhagyhatta, de már fogságunkba esett, azt mondta: „Ha kell, házról-házra visszahúzódva küzdök az utolsó emberig. 1000 fő kivételével elszállítottam a civil lakosságot az erődből s így készült fel a harcra. A szövetségesek kénytelenek voltak a sokszor 15 m vastagságú betonerődöket egyenként rohammal bevenni s így eljutni a citadellához, hol a német parancsnok maroknyi seregével elszántan a végsőkéig kitartott.

A „Daily Express“ jelenti, hogy Londonban a szállítások körüli káosz oly nagy, hogy minden kibombázott titokzatos utazást mivel a föld körül, míg kijelölt helyére megérkezik, melyről elutazása pillanatában azonban még nem tud. Így járt legutóbb 6000 anya s 11.000 iskolaköteles gyermek is, kik elutazásukkor még nem tudták, hogy falura, városba vagy fürdőhelyre kerülnek-e? Hivatalos helyen ezzel kapcsolatban megjegyezték, hogy semmilyen biztosíték sincs arra nézve, hogy egy bizonyos csoport egy előre megállapított helyre meg is érkezik? Minden attól függ, hogyan indulhatnak el a különböző rendező pályaudvarokról a vonatok. Senki ne legyen tehát csalódott, ha az eredeti tervek az utazás folyamán megváltoznak. A lap szerint naponta legalább 22 különvonat őríti ki London lakosságát.

Augusztus 9-én a következő rádióhívatást fogták fel a bari-i lengyel adónál a Kowel mögötti orosz állásokból, mely lengyel felkelőktől származik: „Az oroszok lefegyvereztek bennünket, vége a lengyel hadseregnek, éljen Lengyelország!” Kowel kérte a bari-i adót ezt a szöveget minden lengyel adóhoz továbbítani.

Szanyi Sándort a harctéren szerzett fejlődése mentette meg az akasztófától

Becstül az őszeres... — Kalandos betörés másfél óra tükrében

A kora reggeli órákban, fél nyolc órakor ült össze a soproni törvényszéken a statáriális bíróság, hogy tárgyalja Szanyi Sándor betöréses lopási bűnügyét, aki az elsőfőtítés alatt zsidóholmit lopott az Ötvös-utca 15. szám alatti házból.

Az öttágu tanács elnöke Zechmeister József tanácselnök volt. A tanácsban voltak Kiss Jenő tanácselnök, Kremser Károly tanácselnök, Kremsner Károly tábíró, Unger József törvényszéki bíró, póttágtként Deszkássy Boldizsár tanácselnök.

Néhány perccel fél nyolc után a tárgyalóterembe engedték a hallgatóságot, majd a fogházor felkísérte a kopottruhájú vádlottat, aki már régi „ismerőse“ a fogháznak és a bíróságnak egyaránt.

Szanyi Sándor megtörtén állott a bíróság előtt. Béna jobbkarja, amely a háborúban vált azzá, mint fadarab szorult a testéhez, rövidrenyirt hajú fején pedig élénken vált el az a hatalmas fehér folt, amely az operáció helyét takarta. A terem egyik sarkában két hatalmas bugyor fekiúdt: a bűnjel.

Szanyi Sándor 1906-ban született, nőtlen, kisegítő napszámos. Hat hónapot töltött 1942-ben a fronton, az első vonalban, ahol bronz vitézségi érmet, valamint tűzkeresztet szerzett.

Szanyi Sándor édesanyja korán meghalt s csak édesapja és testvérei élnek. Kis korában elkerült a szülői háztól, s mint maga mondta: azóta kinlódott az életben.

— Mit érez mióta fejlődést kapott? — kérdezte a tárgyalást vezető tanácselnök a vádlottól, aki ellen két rendbeli lopás miatt emelt vádat az ügyészség s tekintettel arra, hogy a lopást az elsőfőtítés ideje alatt követte el, rögtönítélő bírósághoz utalták.

— Gyakran kapok sirögörcsöt, azonfelül egy hónapban többször is hirtelen össze esem. Néhány percig magamon kívül vagyok.

— Hányszor volt büntetve? — Azt már nem tudom felsorolni. Az emlékezőtehetségem is gyengült.

— 1929-óta szerepel a fogházkönyvben. Azóta minden esztendőben a fogház lakója volt. Háromhónapi fogházzal kezdte és börtönnel folytatta.

Mint kiderül a vádlott már büntetve volt nem-csupán lopásért, hanem orgazdaságért és sikkasztásért is.

— Tudja maga mi az a statárium? — kérdezte az elnök.

— Igen. Akasztás — válaszolta egyszerűen, halgan a vádlott.

— Bizony, aki ezekben az időkben lóp, arra halál vár. Hogyan jött arra a gondolatra, hogy lopjon, hogy zsidólakást raboljon ki? — A Zöldfa vendéglőbe jártam

s ott hallottam, hogy a házbeliiek hordják a zsidó lakásokból az otthagyt holmit. Czikovits és Sárosiék biztatták, hogy csak hordjak én is. Gondoltam felruházodom és elmegyek vidékre, valami paraszthoz munkára.

— Biztattak, én meg ismertem a házat, mert segítettem zsidókat költöztetni. Egyik nap — három héttel körülbelül az utolsó eset előtt — a vendéglő istállójában aludtam, mikor megzörgették az ablakot. Kimentem s akkor Sárosi mondta, hogy most másszak be a zsidó lakásba, mert nyitva van az ablak. Be is mentem. Legnagyobb meglepetésemre Czikovitsot és Simon Lajost találtam ott.

— Ti mit kerestek itt? — szoltam rájuk.

— Hát te mit keresel? — válaszolták.

Az éhség vitt a lopásra...

— S miért lopott másodszer is? — kérdezte az elnök?

— Már két napja nem ettem, mikor gondoltam benézek a vendéglőbe.

Megint az istállóban aludtam s lehetett úgy három óra felé, mikor felébredtem. A zsidó lakás egyik ablakszeme ki volt törve azon keresztül kinyitottam belül-

Ekkor fogtam és összepakkoltam néhány holmit, amire szükségem volt, majd visszamentem az istállóba, ahol mikor el akartam dugni a holmit a szalma között még nagyobb csomó eldugott ruhaneműt találtam. Azt is valaki úgy szerezte. Most már azt is megfogtam és a magam által hozottal együtt egy kézikocsin elhúztam a vágóhid közelében, ahol elrejtettem egy kukoricában. Néhány darabot, ágyneműt itt el is adtam vidéki asszonyoknak.

— Ez a lopás is éjszaka történt?

— Nem kérem. Ugy fél tíz óra lehetett.

— És kinek adta el a holmit?

— Azt nem tudom. Olyan feledékeny vagyok, hogy az rettenetes.

ről az ablakot s bemásztam. Világot gyújtottam, hogy lássak s talán három perce sem voltam ott, mikor valaki megszólalt a sötétben:

— Ki vagy?
— Szanyi Sándor.
— A rendőr volt. Elfogott és bekísért a kapitányságra.

Nem tudott menekülni...

A vádlott vallomása után a tanukat hallgatták ki. Elsőnek Kovács Sándor rendőrtörzsrőrmestert, aki Szanyit elfogta. A rendőrtörzsrőrmester elmondotta, hogy utasítást kapott a ház figyelésére. Azon az éjszakán nevezést hallott a kert felől — onnan lehetett csak a lefalazott kapu házáat megközelíteni. Cigarettafényt is látott, majd elcsendesedett minden. Három óra felé ismét alakot látott. Ekkor figyelni kezdett s leült az udvaron egy kocsiára. Hamarosan meglátta, hogy egy férfi a fának támaszkodik, majd mikor ő meglátta bement a „sufniba“ aludni. Már-már ő is meg akart fordulni, mikor az üres zsidó lakás egyik szobájában világosság gyult. Látott, hogy valaki keres valamit. Rögtön odament és lámpával rávilágított a falvakra, akiben fel is ismerte azonnal a rovtomult Szanyi Sándort. Szanyi Sándor az összelopkodott holmit a szobában hagyta, majd az üres kosárral kiugrott az ablakon. Menekülni azonban nem tudott. A rendőr elfogta és a „sufniba“ távozott Czettel együtt bekísérte a kapitányságra.

pakkolt. A szembesítések során Szanyi Sándoron már érezhető a fáradtság. A szavakat nehezen, a légnomámos, agybeteg ember nehezségével ejti ki.

Ezután a terem közepén kibontották a bűnjelként lefoglalt batyukat s minden egyes darabot külön megbecsült az esküt tett hites szakértő: Löffler György őszeres.

Nagy érdeklődés kísérte Scheffer Oszkár dr. törvényszéki orvosszakértő szakszavát, aki kifejtette, hogy Szanyi Sándor kimondott elmebajban nem szenved és nem szenvedett a tett elkövetésekor sem, ellenben az agyoperáció feltétlenül befolyással van cselekvőképességére, amelynek kivizsgálása azonban hosszabb időt vesz igénybe.

Ezután a védő kérte, hogy rendelkezék el a vádlott elmebeli állapotának megvizsgálását és az ügyet tegyék át a rendes bírósághoz.

Bertalan Endre ügyészségi elnök, aki a főtárgyaláson a vádat képviselte nem zárkozott el az indítvány elől.

A bíróság rövid visszavonulás után úgy döntött, hogy helyet ad az indítványnak: elrendelte a vádlott elmebeli állapotának megvizsgálását és ügyét a rendes polgári bírósághoz tette át.

A Buxbaum-csoda magyarázata...

A „Buxbaum” fogalom volt Sopronban. Mindenki ismerte, aki valamelyes mozogott a városban. Az apja rabbi volt Kismartonban és pontosan 12 gyermeket nevelt fel. Ezen a téren a fia sem maradt mögötte. A gyerekei, mint az orgonásipok követték egymást. S hogy az apró Buxbaumok sohasem jártak mezitláb s amikor elérték azt a bizonyos esztendő, középiskolába iratkoztak, éppen úgy nem tűnt fel senkinek, mint ahogyan senkisémet talált abban rendkívülit, hogy „Buxi”, a jól menő Royal-kávéház ruhatárosa cselédet tartott, aki azután következetesen „nagyságos asszonyozta” a ruhatáros feleségét.

Később, amikor bekövetkezett a Royal-válság, Buxi újságárus lett. Elárúsító területét a Lővér-szállót és környékét választotta. Hamarosan itt is ismerette lett. Nem változott semmi másban, csak abban, hogy idők multával nehezebb lett a járása és kissé kopottabbá vált a ruházata.

És mégis mit tapasztaltunk? Buxbaumnak, az újságárusnak akkor, amikor megvált Soprontól, egyéb értékei mellett pontosan harmincezer pengője volt, melyeket a rendelkezések ellenére sem szolgáltatott be. Ennek a harmincezer pengőnek a híre „csodaként” járta be a várost. Tessék arra gondolni, mikor tud egy köztisztviselő, mikor tud akár jobban fizetett többgyermekes gyári előmunkás összerakosgatni — ugyanakkor családát nevelni — harmincezer pengő? Soha! Pedig Buxbaumról senkisémet állíthatja — vele szemben is tárgyalogósnak kell lennünk —, hogy lopott vagy csaló volna. Nem. Buxbaum az újságárusítás mellett legfeljebb apró szivességeket tett a Lővér-lakóknak, amely szivességekért — a városban való apró missziók elvégzése — borravalókat kapott. És mégis nevelődött harmincezer pengőt. Csoda ez? Legkevésbé sem. Ellenkezőleg. Egyszerű realitás, melyből tanulunk kell. Ennek a tanulásnak alapfőtétele pedig az, hogy a kötött foglalkozások azok, melyek legkevésbé jövedelmeznek. A szabad pályák talán nehezebbek, a szorgalmat, a törekvést, az életrevalóságot azonban elsősorban, sőt kizárólag a szabad pályákon fizetik.

Légiriadó esetén ne tartsanak ebédszünetet

Az utóbbi hetekben gyakran megtörtént, hogy a légiriadó a kora reggeli óráktól a késő déli órákig tartott, vagyis 9-kor kezdődött és délutáni 1. fél 2-kor ért véget. Ennek ellenére az üzletek csak három órákot nyitottak ki — nagyjából.

Igy megtörtént, hogy a háziasszonyok ebédszük sem kenyeret, sem egyéb szükséges anyagot nem tudtak beszerezni.

Miután majdnem minden kereskedő üzletét már a légiveszély színterénél bezárja, így nagyon üdös volna, ha légiriadó után nem tartanak zárva az üzleteket, ha a légiriadó utáni időpont összeesne az ebédszüneti időponttal. Négy-négy és fél óra kiesés az üzletek, a háztartások életében is szerepet játszik.

Nem kell ijedezni a repülőgépek által a magasban húzott felhőcsíkok miatt

Többször előfordult már Sopronban és a vidéken, hogy ellenséges átrepülések alkalmával a repülőgépek hol kisebb, hol ijeszítően vastag, fehér, sűrű felhőcsíkokat húznak hosszan maguk után és belezajolják az eget ezekkel a ködrétegekkel. Ilyenkor már nem egyszer tapasztaltuk, hogy a város lakosságán ideges félelem vesz erőt, mert sokan azt állítják, hogy ezek a felhőcsíkok a bombázandó célterület megjelölésére szolgálnak.

Váló, hogy egyes alkalmakkor a támadó repülő alakulat vezérgépe kijelöli az utána érkező bombázók számára a célterületet, de olyankor a vezérgép alacsonyra szállva végzi el ezt a műveletet és nem fehér párával, hanem sűrű, tömör, sötét színű füsttel jelöli meg a bombázandó területet.

A fehér csíkokat a nagy magasságban haladó gépek húzzák maguk után keresztül az egész égboltozaton és ezeknek a csíkoknak nincsen semmi különösebb jelentőségük arra a területre nézve, amely fölött áthúznak. Abban a magasságban, ahol a repülés ilyenkor történik, a levegőréteg hideg és a gépek üzemanyagának elhasználódása közben keletkező meleg gázok a hideg levegővel érintkezve a hirtelen erős lehűlés következtében felhőt alkotnak. Minthogy pedig a gyorsan szálló repülőgép nyomában légüres tér marad, a felhők abban a légüres térben maradnak. Eleinte csak vékony csíkok látszik az így képződött fehér felhőréteg, majd amikor a szél szétveri a párákat, akkor szélesebb, laza bárnyfelhővé oszlanak szét.

Hirek mindenfelől

— **33 GÓLYA REPÜLT AT SOPRON FELETT. — EGYESEK SZERINT KORÁN BEKÜZÖNT A HIDEG IDŐJÁRÁS.** Az egyik légiriadó alatt ellenséges kötelékekkel egyidőben 32 gólya repült át a város „legrégebben”. A mindig időjósok szerepében tetszelgők rögtön megállapították, hogy ebben az esztendőben korán köszönt be a kedvezőtlen, rossz időjárás. Ezt érzik meg vándormadaraink és ezért költöznek melegebb tájakra. Akadtak ugyan olyanok is, akik azt állították, hogy gólyáink nem bírják ki a „konkurenciát” az ellenséges gépeket és ezért távoztak el tőlünk.

— **A VILÁG LEGIFJABB PROFESSZORA.** Justus von Liebig 21 éves korában a giesseni egyetem rendkívüli tanára lett. Kinevezése nagy felháborodást váltott ki az egyetem tanári karában, mert ilyen ifjú professzor még nem adott elő Németországban. Egyetlen tanártársa akadt csupán, aki méltányolni tudta a fiatal tudós és felfedező nagy érdemeit és kollégáival szemben védelmébe vette. Liebig fedezte fel a talajnak és a növényeknek kölcsönhatását az ásványi sók felhasználásában, ő állította elő az első műtrágyakeveréket és ezzel megvetette az európai többtermelés alapját.

— **ARTALMAS-E A LUG A NÖVÉNYEKRE?** A lúg hasznosága és elhasználhatósága, különösen a szappanos víznek a trágyázásra való felhasználása még sok kertész előtt nem világos. A légártalmatlanabbul trágyalével vegyítve, vagy szemétre, komposztra öntve használnak, ha körülárkolt földre egyenletesen öntjük rá. Semmi esetre nem árthat a gumós és gyökérnövényeknek, mert rendszerint káliút is tartalmaz. Szóda és chlortartalma miatt vízzel hígítva használandó. Mint minden folyékony trágyát, a lúgos és szappanosvizet sem szabad napsütésben, hanem csak borús időben használni. (MNK)

— **TIZ TONNÁS RAKÉTA-BOMBÁK LONDON ELLEN?** A Stockholms Tidningen londoni küljelenetéből kiténik, hogy igen jó információk alapján számítani kell bizonyos német előkészületekre egy London ellen irányuló rakétatámadás megindításához, a brit fővárosban rendkívül mély és komoly hatást keltett. A figyelmeztetés bizonyára új kürtési hullámot von magával. A német rakéták London számára egészen más problémát jelentenek majd, mint a V. 1. típusú robot repülőgépek. Ezeknek a rakétáknak a súlya az Angliába érkezett tájékoztatások szerint 10 tonnányi lesz és hatásuk ennek megfelelően sokkal nagyobb lesz, mint a robotbombáké — mondja a svéd lap tudósítása.

— **MENNYI IDŐ ALATT LEHET MEGSZOKNI A MAGASLATI LEVEGŐT?** Dr. Luft Hartmann és Hepp német tudósok megfigyelései, amelyeket az 1937—38. évi Nanga Parbat expedíció alkalmával tettek, érdekes megvilágításba helyezik azt a problémát, vajjon az emberi szervezet hogyan alkalmazkodik a nagy magassághoz. Teljes alkalmazkodást csak a sziv normális verése és a vérben szereplő oxigén normális mennyisége jelent. Az alkalmazkodás ideje a magasságtól függ, pl. 4.000 m. magasságot 3—4 hét, 5.500 m. magasságot már csak 8—9 hét alatt lehet megszokni. Az emberi lét legfeljebb 8—9000 méterig tart. Érdekes, hogy a szervezet az egyszer már megszokott nagy magasságokról a síkságon csak 6—10 hét alatt tud leszokni.

— **A NAPFOLTOK HATÁSA AZ IDŐJÁRÁSRA.** A napfoltoknak egyik meteorológiai folyóiratban ismertetett számgörbéje szerint az utóbbi években kiténik, hogy a napfoltok száma néhány hónappal ezelőtt, nevezetesen az év februárjában mutatkozott legkisebbnek. 1944 márciusa óta a napfoltok száma egyre emelkedőben van a legújabb maximum sze-

rint. A legutóbbi minimum 1933 szeptemberében mutatkozott, az erre következő maximum azonban csak 1937 áprilisában. Különleges megfigyelések és a napfolt számgörbéek alapján megállapítható, hogy az elmúlt zord telek mindenképpen összefüggésben állottak a napfoltok számával. A jelenlegi telek a számgörbe leszálló ágán feküdtek. (MNK)

— **REKETYE A LEGUJABB TEXTILANYAG.** A rekettye Dél-Európában igen elterjedt növény, többfajtájú cserje és bozótféléseget jelent. Most, hogy mindenfelé kutatnak textilnyersanyagok után francia és spanyol szakemberek is kísérleteket folytattak a rekettyefélék hasznosítására. A legalkalmasabbnak az a fajta bizonyult, mely Észak-Spanyolországban nőtt. Jóminőségű munkásruhákat állítottak elő belőle és Belfordban külön gyártelepet létesítettek a Spanyolországból bevitt nyersanyag feldolgozására. Délfrancia vidéken is kísérleteznek az észak-spanyol rekettye meghonosításával, különösen Saone tartományban. A belforti gyártelep 300.000 méter ruhanyagot tud termelni, melyből 600.000 munkásruha készül.

— **ÖNMŰKÖDŐ VILAMOSVÁLTÓK.** A vasuti forgalomban már régen általános az önműködő váltóállítás, a villamosközlekedésben sok helyen még ma is kézi erővel végzik a sínváltást. A villamosközlekedés állandó gyorsulása szükségessé teszi, hogy itt is általánossá legyen az önműködő váltóállítás. Az AEG igen érdekes módon oldja meg ezt a közlekedési problémát: A váltómű egy kis toronyban nyer elhelyezést, ahonnan a váltókezelő akadálytalanul áttekintheti a kereszteződést. Minthogy az összes közlekedő villamoskocsikat látja, egyszerűen gombnyomással beállítja a váltót a megfelelő helyzetbe. A torony alatt kis, fémkeretes üvegcellák vannak, minden cellában telefonkészülék. A fémkeretek és a vastag üveglap-lehetővé teszik, hogy villamoskereszteződés zajában is zavartalanul lehessen telefonálni. A váltóállítással összeköthető a közlekedésnek fényjelekkel való szabályozása is, hiszen ma már ez is elektromos kapcsolással történik mindenütt. A váltóállító kis üvegcamráját elektromos árammal fűtik, de villamos fűtéssel akadályozzák meg a váltók befagyását is — így télen az eddigi oly gyakori közlekedési zavarok, villamos-összeütközések, kiskiklások is elkerülhetők.

Felsődunántúli
HÉTFŐ.

Felölés főszerkesztő:
NOWINSZKY REZSŐ.

Németországi főmunkatárs:
FARSKY TIBOR.

Kiadásért felelős: KARDOS ÁRPAD.
Kiadja a Soproni Sajtóvállalat Rt.
Nyomatott varganyi Máté Ernő
könyvnyomdájában, Sopron.